

Use Of Sofi Alloyor's Moral And Educational Knowledge In Improving Social And Cultural Skills Of Students

Aliyeva Bashorat Ergashovna

Teacher of the Department of "Preschool Education" of the Denov Institute of Entrepreneurship and Pedagogy, researcher,
bashorataliyeva5@gmail.com

Annotation: This article analyzes the issue of using the moral and educational knowledge of Sofi Alloyor in the formation of socio-cultural skills of students. Sofi Alloyor's moral ideas and approaches in the field of education play an important role in the spiritual development of young people. This article shows how her moral and educational views can be used in the development of social and cultural skills of students.

Keywords: Sufi Alloyor, ethics, enlightenment, socio-cultural skills, student education, moral-enlightenment education

Talabalarga Ijtimoiy-Madaniy Ko'Nikmalarni Takomillashtirishda So'Fi Olloyorning Axloqiy-Ma'rifiy Ma'lumotlaridan Foydalanish

Aliyeva Bashorat Ergashovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti "Maktabgacha ta'lim" kafedrası
o'qituvchisi, tadqiqotchi,
bashorataliyeva5@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada, talabalarga ijtimoiy-madaniy ko'nikmalarni shakllantirishda So'fi Alloyorning axloqiy-ma'rifiy bilimlaridan foydalanish masalasi tahlil qilinadi. So'fi Alloyorning axloqiy g'oyalari va ta'lim tarbiya sohasidagi yondashuvlari, yoshlarning ma'naviy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Mazkur maqola, uning axloqiy va ma'rifiy qarashlaridan talabalarning ijtimoiy va madaniy ko'nikmalarini rivojlantirishda qanday foydalanish mumkinligini ko'rsatib beradi.

Kalit so'zlar: So'fi Alloyor, axloq, ma'rifat, ijtimoiy-madaniy ko'nikmalar, talaba tarbiyasi, axloqiy-ma'rifiy ta'lim

Kirish: Zamonaviy ta'lim tizimida talabalarning ijtimoiy-madaniy ko'nikmalarini rivojlantirish, ularni faqat bilim olish bilan cheklanmay, balki ijtimoiy hayotga muvaffaqiyatli moslashishga, jamiyatda o'z o'rnini topishga yordam berishga qaratilgan muhim vazifalardan biridir. Ta'lim jarayoni faqat intellektual faoliyatni rivojlantirishdan iborat emas, balki yosh avlodning axloqiy, ma'naviy va madaniy jihatdan ham kamol topishini ta'minlash zarurati mavjud. Aynan shu nuqtai nazardan, yoshlarning ijtimoiy va madaniy ko'nikmalarini rivojlantirishda axloqiy va ma'naviy bilimlarning o'rne katta. So'fi Alloyor, o'z asarlarida insonning axloqiy kamoloti, ma'naviy yuksalishi va jamiyatga foydali bo'lishi uchun kerakli tamoyillarni ilgari surgan. Ularning o'g'itlari yoshlarni axloqiy jihatdan poklantirish, ularni jamiyatga foydali va ma'naviy barkamol shaxslar sifatida tarbiyalashga qaratilgan. So'fi Allo'yorning asarlari, shuningdek, zamonaviy ta'lim tizimida talabalarga axloqiy va ma'naviy bilimlarni etkazishda katta ahamiyatga ega. U o'zining ta'lim-tarbiyadagi yondashuvlari bilan, yoshlarni o'z-o'zini anglashga, jamiyatda mas'uliyatli, odil va insonparvar shaxslar sifatida tarbiyalashga yo'naltiradi.

Yoshlarning ijtimoiy-madaniy ko'nikmalarini shakllantirishda So'fi Alloyorning axloqiy g'oyalari alohida o'rin tutadi. Uning ta'lim tizimiga qo'shgan hissasi, ayniqsa, ijtimoiy munosabatlarni to'g'ri tashkil etish, axloqiy qadriyatlarni yuksaltirish va jamiyatda barqarorlikni ta'minlashga qaratilgan. Shuningdek, So'fi Allo'yorning g'oyalari, yoshlarni nafaqat ma'naviy, balki jamiyatda to'g'ri ijtimoiy munosabatlar o'rnatish va o'zligini anglashda ham katta ahamiyatga ega.

Bunday bilimlar va yondashuvlar, ayniqsa, universitet talabalari uchun juda muhimdir. Chunki ular nafaqat o'z sohasida yuqori malakali mutaxassislar bo'lishi, balki jamiyatda o'z rolini to'g'ri bajaradigan, ijtimoiy va madaniy qadriyatlarni hurmat qiladigan, axloqiy mas'uliyatni his qiladigan shaxslar sifatida shakllanishi lozim. So'fi Alloyorning axloqiy-ma'rifiy ta'lim uslubi, aynan shunday shaxslarni tarbiyalashga qaratilgan. Uning asarlarida berilgan ma'naviy va axloqiy maslahatlar, yoshlar uchun jahonqarashni shakllantirishda, jamiyatda o'zining axloqiy pozitsiyasini topishda yordam beradi. Shu bilan birga, So'fi Alloyorning ta'lim tizimiga qo'shgan hissasini va uning axloqiy-ma'rifiy qarashlarining talabalarning shaxsiy rivojlanishiga qanday ta'sir qilishini tahlil qilish, zamonaviy ta'limda qanday yangi imkoniyatlarni yaratishi mumkinligini

aniqlash zarur. Ushbu maqolada, So'fi Allo'yorning axloqiy g'oyalari va ma'naviy falsafasini talabalarga ijtimoiy-madaniy ko'nikmalarni shakllantirishda qanday qo'llash mumkinligi haqida fikrlar yuritiladi.

Adabiyotlar tahlili

So'fi Alloyor, o'zining axloqiy-ma'rifiy asarlarida insonning axloqiy kamoloti va ma'naviy yuksalishi masalalariga katta e'tibor bergan. Uning axloqiy qarashlari, asosan, insonning ruhiy rivojlanishi va jamiyatdagi o'rni haqida bo'lib, bu g'oyalar har bir sohada faoliyat ko'rsatuvchi shaxslar, ayniqsa, talabalarga muhim tarbiyaviy ta'sir ko'rsatadi. So'fi Alloyorning asarlari, shuningdek, uning axloqiy va ma'naviy ta'lim uslublari, nafaqat o'tmishda, balki hozirgi kunda ham dolzarbligini yo'qotmagan. So'fi Alloyorning axloqiy qarashlari, asosan, ijtimoiy, ma'naviy va madaniy qadriyatlar asosida talabalarga ma'rifatli va axloqiy jihatdan barkamol bo'lishga yordam beradi.

So'fi Allo'yorning asarlarida insonning axloqiy kamoloti va ma'naviy o'sishi uchun zarur bo'lgan tamoyillar taqdim etilgan. Allo'yorning "Muqaddimatu-l-Hikmat" asarida, axloqiy va ma'naviy yuksalish uchun zarur bo'lgan tamoyillar, shuningdek, insonning ma'naviy rivojlanishi va ijtimoiy muhitga moslashishi uchun zarur qoidalar keltirilgan [1]. Yana bir muhim asari "Risoi akhlak"da, uning g'oyalari yoshlarni ijtimoiy-madaniy ko'nikmalarni rivojlantirishga qaratilgan. Ushbu asar, talabalarga insonparvarlik, axloqiy mas'uliyat va jamiyatdagi o'zaro hurmat kabi muhim qadriyatlarni o'rgatishga yordam beradi [2].

So'fi Alloyorning asarlaridagi axloqiy prinsiplar, birinchi navbatda, ilm va ma'rifatning ahamiyatini yuksaltiradi. So'fi Allo'yorning ma'rifiy qarashlari, bilim olishning faqat intellektual jihatidan emas, balki uning ijtimoiy va axloqiy ta'sirlaridan ham iborat ekanligini ko'rsatadi [3]. Asarlarda, so'fi Allo'yor ma'naviyat va ilmni birlashtirib, insonga faqat bilim emas, balki uning hayotiy qadriyatlarini ham o'rgatadi. Bu jihatdan, Allo'yorning g'oyalari yoshlarning dunyoqarashini shakllantirishda yordam beradi va ularni jamiyatda muvaffaqiyatli faoliyat yuritishga tayyorlaydi.

Adabiyotlar tahlilida, So'fi Allo'yorning ijtimoiy va madaniy qadriyatlarni targ'ib qilishi, o'zaro hurmat, sabr-toqat, adolat va mehr-oqibat kabi muhim axloqiy tamoyillarni rivojlantirishga xizmat qilgani alohida ta'kidlanadi. "Risoi"

va "Muqaddimatu-l-Hikmat" asarlaridagi ta'limiy yondashuvlar, yoshlarni nafaqat axloqiy jihatdan rivojlantirish, balki ularni ijtimoiy tizimda faol ishtirok etishga tayyorlashga xizmat qiladi [4]. Shuningdek, So'fi Allo'yorning axloqiy g'oyalari, yoshlar o'rtasida adolat, hurmat va insonparvarlik kabi qadriyatlarni rivojlantirishda ham samarali vosita hisoblanadi. Bunday qadriyatlar talabalarning o'zaro munosabatlarida, shaxsiy hayotida va jamoat hayotida to'g'ri yo'nalishlarni aniqlashda yordam beradi. Shuning uchun, uning asarlari zamonaviy ta'lim tizimida talabalarga ma'naviy, axloqiy va ijtimoiy ko'nikmalarni o'rgatishda muhim manba sifatida ishlatilishi mumkin [5].

Tahlil va Natijalar

So'fi Olloyor Markaziy Osiyo Naqshbandiya tariqatining yirik namoyondasi, turkiy tasavvuf adabiyotning mashhur vakillaridan biri, mutasavvif shoir, adib, yirik dinshunos alloma va davlat arbobi sifatida Turkiston xalkdari o'rtasida yuksak xurmat-e'tibor qozongan siymodir.

Allomalarimiz, ulug' odamlar bir joyda tug'ilib, boshqa bir joyni obod kiladilar deyishgan. Tarixdan bilamizki, ulug' alloma Imom Ismoil Buxoriy Buxoroda tug'ilib, o'z yurtiga sig'may, quvg'in kilingach, Samarqandga yo'l olib, Xartapg qishlog'iga kelib, shu yerni makon aylab, bugungi kunda o'z nomi bilan shu joyni Jahonga mashhur qildilar.

So'fi Olloyor hazratlari hayotida ham shunday voqea bo'lib, Kattaqo'rg'onda tug'ilib, o'z yurtiga sig'may Surxondaryo viloyati, Oltinsoy tumanidagi Katta Vaxshivor degan tog' qishlog'iga kelib joylashib shu yerni makon topdilar. Mana, 300 yildan buyon shu qishloq nomini yurtimizga tanitib turgan bo'lsalar, ishonchimiz komilki buyuk allomaning nomi kelajakda Katta Vaxshivor kishlogini Jahonga mashhur qiladi.

So'fi Olloyor taxminan 1663 yilda Samarqanddagi Kattaqurg'on mavze'ida, solih-taqvodor Olloquli xonadonida dunyoga keladi. U yosh paytidanoq savod chiqaradi, ya'ni olti yoshlaridayoq Qur'oni Karimni o'qib tushiradi.

Dastlab Shayxlar qishlog'ida ta'lim olib, so'ngra 12 yoshida Buxoroga borib Jo'ybor madrasida o'qishni davom ettiradi. So'fi Olloyor o'zining iqtidori, qobiliyati, donoligi tufayli madrasani imtiyozli tugatib, Buxoro xonining e'tiboriga tushadi, maqtov yorlig'i bilan mukofotlanib, 25 yoshida xonlikning bojxona-soliq to'raligi lavozimiga tayinlanadi. Bu lavozimda halol va fidoiylik bilan ishlab xonlik xazinasini boyitishga munosib xissa qo'shadi. Xonning maqtov

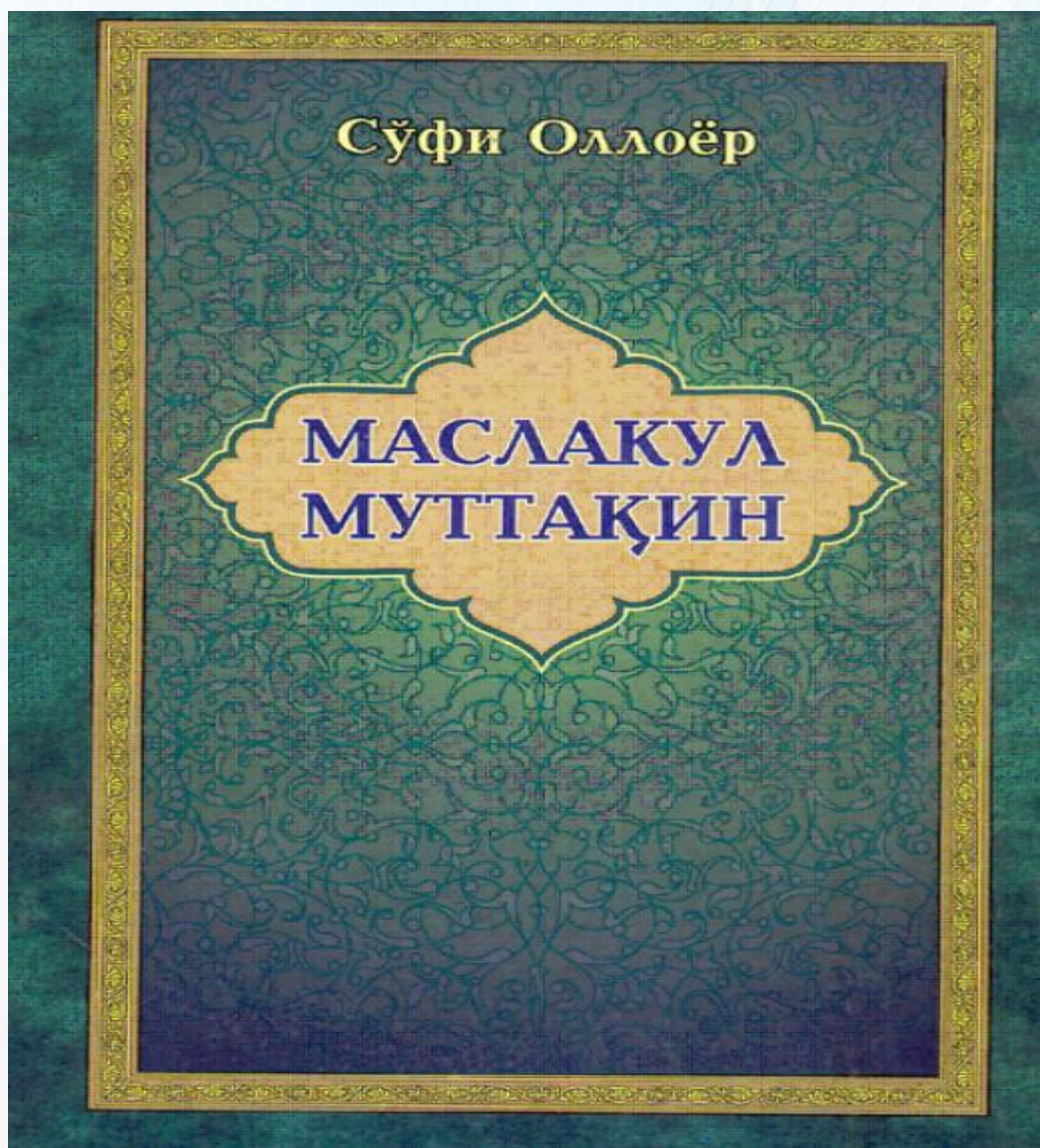
va mukofotlariga sazovor bo'ladi, lekin oddiy fuqarolarning qiyinchiliklarini, xonlikdagi ba'zi mansab axlining noxaqliklarini ko'rib o'z vazifasidan voz kechib, minbad taqvo yo'lini tutishga axd qiladi. Nihoyat tasavvuf yo'lini tanlab, zuxdu ibodatga berilib ketadi. O'sha davrning ulug' olimi, shayx Habibulloh qo'lida 12 yil tahsil olib, tariqat sirlarini o'rganib, o'zi ham shayxlik (So'fiylik) darajasiga yetadi. Xalqqa shariat va tasavvuf ta'limotini tushuntirish maqsadida Tojikiston va Uzbekistonning shahar va qishloqlariga (Panjikent, Urgut, Shahrisabz, G'uzor, Dexqonobod, Boysun, Sherobod, Qabadiyon, Qorategin, Hisor, Dehnov va boshqa joylarga) safar qilib, u yerlarda bir necha yillar yashab tolibi ilmu irfonlarga shariat va tariqat ahkomlaridan ta'lim beradi. So'fi Olloyor zabardast shoirgina emas, ayni paytda yirik mutafakkir, olim hamdir. U «Maxzanul mute'iy» asarini arab tilida, «Maslakul muttaqin» va «Murodul orifin» asarlarini fors tilida, «Sabotul ojizin» kitobini o'zbek tilida yozib, Islom olamiga ulug' meros qoldirib ketgan.

So'fi Olloyor kitoblari qadimda madrasalarda, xalq orasida keng o'qitilganligi uchun ham uning nomi va kitoblari mashxur bo'lib ketgan. So'fi Olloyorning «Sabotul ojizin» kitobi odamlar orasida «Mag'zi Qur'on» sifatida e'tirof etilgan va asarni ba'zilar yoddan bilishgan. So'fi Olloyor asarlari juda ko'p marta qo'lyozma sifatida ko'chirilgan va nashr qilingan.

So'fi Olloyor adabiy merosi o'zbek mumtoz adabiyoti va tasavvuf tarixida alohida o'rin tutadi. Agar Hoja Ahror Valiy, Mahdumi A'zam kabi bobokalonlarimiz Naqshbandiya ta'limotlarini ijtimoiy xayotga tadbiq etishga namuna ko'rsatgan bo'lsalar, So'fi Olloyor bu tariqatning ta'lim tizimini milliy madrasalarga ham olib kirdi. Ulug' olimning «Maslakul muttaqin» asari Afg'oniston, Pokiston, Hindiston, Eron, Iroq, Tatariston va boshqa o'lkalarda bir necha bor chop etilgan.

So'fi Olloyor turkiy tasavvuf adabiyotining yirik vakillaridan biri bo'lgan. U mutasavvif shoir, adib, dinshunos alloma sifatida Turkiston xalqlari orasida zo'r hurmat-e'tibor qozongan.

U uch tilda: forsiy, turkiy va arab tilida mahorat bilan ijod qilgan..

So'fi Olloyor iste'dodli shoirgina emas, ayni paytda yirik mutafakkir olim hamdir. U «Maxzan ul-mut'iin» asarini arab tilida, «Maslak ul-muttaqin», «Murod ul-orifin», «Hajnoma» asarlarini fors tilida, «Sabot ul-ojizin» manzumasini o'zbek tilida yozib, islom olamiga bebaho me'ros qoldirib ketgan. Uning kitoblari qadimda madrasalarda o'qitilgan, xalq orasida juda mashhur

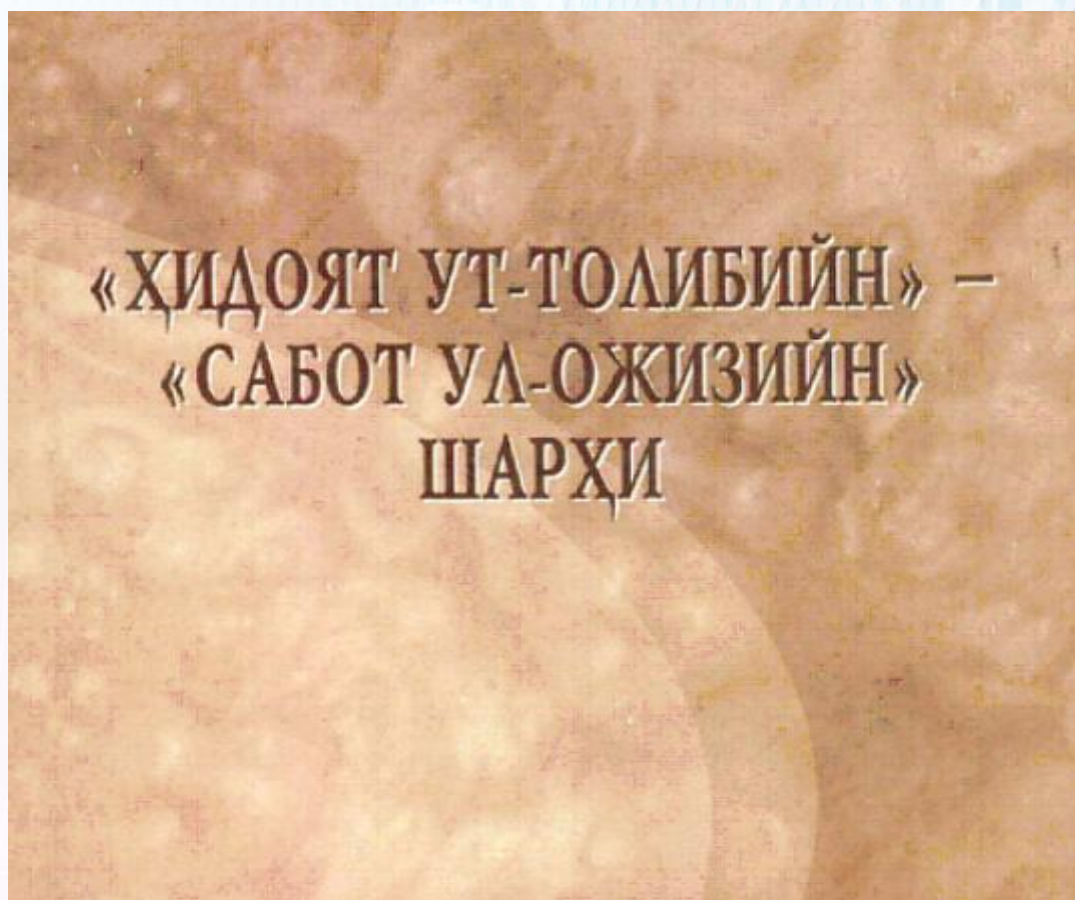

bo'lgan. Ayniqsa «Sabot ul-ojizin» asari Qur'onning mag'zi, deya e'tirof qilingan. Ushbu asarni talabalarga e'tiqod darsligi sifatida yodlatib o'qitilgan.

«Maslakul muttaqin» - «Taqvadorlar maslagi» yoki «Gunoh ishlardan saqlanuvchilar yo'li», - «Allohdan qo'rquvchilar tutadigan yo'l» deb ham yuritiladi. Bu So'fi Olloyorning she'riy shaklda, fors tilida bitilgan 12000 baytdan ortiq bo'lgan, 135 ta katta-kichik boblardan tarkib topgan eng yirik va eng salmoqli asari bo'lib, 1700-1701 yillarda yozib tugallangan.

Bu kitobning yozilishidan maqsad So'fi Olloyor yashagan davrlarga kelib Islom dinining bir qadar susayishi, natijada ahloqsizlikning kuchayishi (bemehrlik, sharobxo'rlik, zinokorlik, fahsh, zulm va zo'rovonlikning keng avj olishi) bo'lgan.

Shunday sharoitda din, imon va etiqodga doir asar yozishni So'fi Olloyor zaruriy burch deb bilib, asardagi har bir g'oyani shariat hukmi, Qur'on va hadis asosida sharhlab tushuntirib bergan.

Asarda Alloh taoloning qudrati, zoti va sifatlari ta'riflanib, Qur'onda zikr etilgan Payg'ambarlarning nomlari tilga olinib, ular bilan bog'liq voqea va hodisalar bayon etiladi. Shuningdek, asarda imyon keltirish, choryorlar madhi, imomlik qilish, hariqi odat va uning qismlari, musannifning kamchiliklari, o'z farzandiga nasihati va uzining ojizligi bayoni, musulmonchilikning besh sharti, nomozdagi o'n ikki ittifoqli farz, tahorat, tayammum, namoz, ro'za, zakot, qurbonlik, ov qilish, qiroat, saj dai sah v, saj dai tilovat, o'likni yuvish, kafanlash, shahidlik hukmi, suv va quduq hukmi, kabi fiqhiy masalalarni har tomonlama sharhlab, dalillab bergan.

Shoir ustoz va shogirdlik haqida yozib, uni muridlikka qabul qilgan Hoja Navro'z va u kishining piri bo'lgan Shayh Habibullohlarni hurmat bilan tilga oladi.

XIX asrning ikkinchi yarmida Qo'zixo'ja Hafizxo'ja o'g'li Turkistoniy «Maslak ul - muttaqin» ni o'zbek tiliga tarjima qilgan. 2007 yil respublikaning taniqli adabiyotshunos - manbashunos olimlari Sayfiddin Sayfulloh va Akram Dehqonlar nashr ettirdilar.

«Sabotul ojizin» - «Ojizlar saboti» yoki «Ojiz bandalarning irodasi», turkiy- o'zbek tilida bitilgan, 3000 ming misradan oshiqroq bo'lib, hozirgacha juda ko'p yurtlarda, turli tillarda qayta-qayta nashr etilgan.

So'fi Alloyorning axloqiy-ma'rifiy g'oyalari talabalarga ijtimoiy-madaniy ko'nikmalarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Ularning axloqiy va ma'naviy qarashlari yoshlarning ruhiy va axloqiy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatib, ularni nafaqat ilm-fan sohasida, balki jamiyatda ham mas'uliyatli shaxslar sifatida shakllantirishga yordam beradi. So'fi Allo'yorning asarlaridagi axloqiy tamoyillar, ayniqsa, talabalarga jamiyatda to'g'ri munosabatlar o'rnatish, ijtimoiy mas'uliyatni his qilish va axloqiy qadriyatlarni o'zlashtirishda muhim vosita bo'lib xizmat qiladi.

So'fi Allo'yorning g'oyalari yoshlarning ma'naviy rivojlanishiga, axloqiy qadriyatlarni o'zgacha yondashuvda tushunishiga, shuningdek, ularning jamiyatdagi o'zni va vazifalarini anglashiga yordam beradi. Uning asarlarida axloqiy mas'uliyat, to'g'ri va adolatli bo'lish, o'zaro hurmat va insonparvarlik kabi qadriyatlar talabalarga nafaqat o'zlari bilan, balki jamiyat bilan ham to'g'ri munosabatlar o'rnatish uchun zarur bo'lgan ko'nikmalarni rivojlantiradi. Ularning axloqiy rivojlanishi, o'z-o'zini anglash va boshqa insonlar bilan sog'lom aloqalar o'rnatishda yuksak axloqiy mezonlarga asoslanadi.

Tahlil qilingan asarlarda, So'fi Allo'yorning ta'limdagi asosiy g'oyasi – axloqiy va ma'naviy rivojlanishni yagona jarayon sifatida ko'rishdir. Uning fikricha, ilm-fan faqat bilim olishdan iborat emas, balki har bir insonning axloqiy pokligi, halolligi, adolatliligi va o'zini tahlil qilishi bilan ham bog'liqdir. Shu nuqtada, So'fi Allo'yorning axloqiy ta'limni jismoniy va ma'naviy rivojlanishning bir butun jarayoni sifatida ko'rish, talabalarga ma'naviy qadriyatlarni o'rganish va rivojlantirishda yordam beradi.

So'fi Allo'yorning asarlaridagi ta'limiy yondashuvlar, talabalarga axloqiy va ijtimoiy mas'uliyatni his qilishda yordam beradi. Bu mas'uliyatni his qilish va unga amal qilish orqali talaba nafaqat o'zining o'ziga, balki jamiyatga ham foyda keltiradi. Ularning ijtimoiy-madaniy ko'nikmalarini rivojlantirish, ayniqsa, zamonaviy hayotda ular uchun muhim bo'lgan qobiliyatlar: jamiyatda hurmat va o'zaro anglashuv, ko'p madaniyatli muhitda faoliyat yuritish, o'zining madaniy ildizlarini hurmat qilish kabi ko'nikmalarni shakllantirishda So'fi Allo'yorning g'oyalari alohida ahamiyatga ega.

Ma'naviy va axloqiy ko'nikmalarni rivojlantirishning ijtimoiy ahamiyati, ayniqsa, yoshlarning to'g'ri axloqiy prinsiplar asosida rivojlanishi, ular o'rtasida halollik, adolat, hurmat va bir-biriga yordam berish kabi ijtimoiy qadriyatlarni shakllantiradi. So'fi Allo'yorning asarlarida berilgan g'oyalar, yoshlarni ijtimoiy jihatdan faol va barqaror shaxslar sifatida tarbiyalashga yordam beradi. Uning axloqiy maqolalarida ko'rsatilgan qadriyatlar, talabalarga axloqiy barqarorlik va ma'naviy yuksalishni o'zlashtirishda muhim o'rin tutadi. Bu esa, o'z navbatida, jamiyatning barqaror rivojlanishiga yordam beradi.

Xulosa

So'fi Allo'yorning axloqiy-ma'rifiy g'oyalari talabalarga ijtimoiy-madaniy ko'nikmalarni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Uning asarlarida axloqiy tarbiya, ma'naviy yuksalish va jamiyatdagi to'g'ri o'rinni anglash masalalari alohida ta'kidlangan. So'fi Allo'yorning fikriga ko'ra, bilim olish faqat intellektual yuksalish emas, balki insonning ma'naviy va axloqiy rivojlanishini ham o'z ichiga oladi. Shu orqali yoshlarni jamiyatda hurmat, adolat, mehr-oqibat kabi qadriyatlarni o'rganishga, axloqiy mas'uliyatni his qilishga va o'zaro ijtimoiy aloqalarni mustahkamlashga undaydi Mazkur tahlil shuni ko'rsatadiki, So'fi Allo'yorning g'oyalari zamonaviy ta'limda talabalarga nafaqat ilmiy bilimlar, balki axloqiy va ma'naviy qadriyatlarni ham o'rgatishda muhim vosita sifatida xizmat

qilishi mumkin. Ularning asarlaridan foydalanish orqali talabalarning axloqiy o'zgarishi, ijtimoiy mas'uliyatni anglash va o'ziga, jamiyatga foydali bo'lishi uchun zarur ko'nikmalarni rivojlantirish mumkin. So'fi Allo'yorning axloqiy ta'limga bo'lgan yondashuvi, zamonaviy ta'lim tizimida muhim o'rin tutadi va ularni jamiyatdagi ijtimoiy barqarorlikni saqlashga hissa qo'shishga yo'naltiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. So'fi Allo'yor. "Muqaddimatu-l-Hikmat". Toshkent, 1998.
2. So'fi Allo'yor. "Risolai akhlak". Samarqand, 2002.
3. Rustamov, F. "So'fi Allo'yorning ma'naviyatga qo'shgan hissasi". Ma'naviyat va ta'lim, 2010.
4. Mahmudov, Z. "So'fi Allo'yor va uning axloqiy g'oyalari". Buxoro, 2005.
5. Turaev, Z. "Talabalarga axloqiy va ma'naviy ko'nikmalarni o'rgatishning muhim jihatlari". Ta'lim va madaniyat, 2016.
6. Zohid R., So'fi Olloyor. Adabiyot ko'zgusi, T., 1996; Turkistoniy S, So'fi Olloyor. G'oyiblar xaylidan yongan chiroqlar, T., 1994; Baratova N., So'fi Olloyorning badiiy-ma'naviy qarashlari, Samarqand, 2002.
7. Hamidjon Homidiy. Tasavvuf allomalari. - Toshkent : "Sharq" nashriyoti, 2004 - 208 bet.
8. So'fi Olloyor. Sabot-ul Ojizin, Toshkent, 1991.